

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 17 czerwca 2024 r.

Pozycja 148

POSTANOWIENIE

z dnia 18 kwietnia 2024 r.

Sygn. akt Ts 24/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański – przewodniczący
Piotr Pszczółkowski – sprawozdawca
Bogdan Święczkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej J.C.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 24 stycznia 2023 r. (data nadania) J.C. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił o zbadanie zgodności art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75; dalej: ustawa o skardze) przez to, „że do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu którego skarga dotyczy”, z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 8 listopada 2023 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Przystępując do rozpoznania skargi w zakresie zakwestionowanego art. 8 ust. 2 ustawy o skardze, Trybunał Konstytucyjny poczynił zastrzeżenie, że jest on przepisem w pełni odsyłającym, który – w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie – nakazuje stosować odpowiednie przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Jako przepis odsyłający samodzielnie nie kreuje ani nie ogranicza żadnych praw i obowiązków skarżącego w postępowaniu w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania, a tym samym nie reguluje żadnych konstytucyjnych praw podmiotowych (zob. wyrok TK z 22 października 2015 r., sygn. SK 28/14, OTK ZU nr 9/A/2015, poz. 149). Podkreślił, że zarzuty skargi konstytucyjnej dotyczące niezgodności art. 8 ust. 2 ustawy o skardze z Konstytucją powinny być powiązane z przepisem, który miał

zastosowanie z uwagi na rodzaj postępowania głównego, którego dotyczy skarga. Trybunał stwierdził również, że przedmiotem skargi konstytucyjnej może być wyłącznie ten przepis prawa, który stanowił podstawę wydania przez sąd orzeczenia naruszającego prawa lub wolności konstytucyjne skarżącego. Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał uznał, że skarżący nieprawidłowo określił przedmiot kontroli, wskazując na art. 8 ust. 2 ustawy o skardze, który nie miał zastosowania w sprawie.

W piśmie z 24 listopada 2023 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2023 r., zarzucając naruszenie art. 2 w związku z art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, polegające na „błędym przyjęciu, że wskazane przez skarżącego przepisy Konstytucji nie stanowią samodzielnego wzorca kontroli, przez co stwierdzono, że skarżący nie spełnił podstawowych przesłanek skargi konstytucyjnej, odnoszących się do prawidłowego określenia jej podstawy, a przewidzianych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK”.

W ocenie skarżącego „samo odesłanie zawarte w art 8 § 2 Ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokurat[or]a i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 75) kształtuje postępowanie sądowe w sposób naruszający prawo do odpowiednio ukształtowanej i rzetelnej procedury sądowej zgodnie z wymogami sprawiedliwości demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, pozbawia skarżącego prawa do dwuinstancyjnego postępowania, oraz prawa do zaskarżania decyzji wydawanych w pierwszej instancji”.

Ponadto zdaniem skarżącego doszło do niewłaściwego uznania, „że art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz.75) nie miał zastosowania w sprawie w sytuacji gdy postępowanie ze skargi toczyło się w sądzie II instancji w wydziale cywilnym odwoławczym zgodnie z procedurą stosowaną przy rozpoznawaniu zażaleń”.

W związku z powyższym skarżący wniósł o uwzględnienie zażalenia i nadanie skardze dalszego biegu oraz jej merytoryczne rozpoznanie.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący nie zgodził się ze stwierdzeniem Trybunału Konstytucyjnego, że art 8 ust. 2 ustawy o skardze przez odesłanie do przepisów o postępowaniu zażaleniowym nie kreuje ani nie ogranicza żadnych praw i obowiązków w sytuacji, gdy przez to odesłanie „kształtuje postępowanie sądowe w sposób naruszający prawo do odpowiednio ukształtowanej i rzetelnej procedury sądowej zgodnie z wymogami sprawiedliwości demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, pozbawia skarżącego prawa do dwuinstancyjnego postępowania, oraz prawa do zaskarżania decyzji wydawanych w pierwszej instancji”(s. 4 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Oznacza to, że analizowane są przede wszystkim zarzuty zażalenia, które mogą podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zaskarżone postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a stanowisko skarżącego zajęte w zażaleniu nie zasługuje na uwzględnienie. Sformułowane w nim zarzuty nie podważyły podstawy odmowy nadania skardze dalszego biegu.

3. Zasadniczą przesłanką wydania przez Trybunał Konstytucyjny postanowienia z 8 listopada 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej było stwierdzenie, że skarga konstytucyjna nie spełnia warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, zgodnie z którym przedmiotem skargi może być wyłącznie ten przepis prawa, który stanowił podstawę wydania przez sąd orzeczenia naruszającego prawa lub wolności konstytucyjne skarżącego.

Jak wskazano na wstępie, podniesione w zażaleniu zarzuty i argumenty powinny podważać stanowisko, które Trybunał zajął w zaskarżonym orzeczeniu. Mają dotyczyć tego, co zostało zawarte w jego uzasadnieniu. Rozpoznawszy zażalenie skarżącego, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przedstawione twierdzenia nie zasługują na uwzględnienie.

Zdaniem skarżącego – co podnosi on w uzasadnieniu – odesłanie zawarte w zaskarżonym przepisie przekłada się w sposób bezpośredni na jego prawa lub wolności konstytucyjne, w tym m.in. prawo do dwuinstancyjnego postępowania czy też prawo do odpowiednio ukształtowanej i rzetelnej procedury sądowej zgodnie z wymogami sprawiedliwości demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

W ocenie Trybunału takie rozumienie odesłania jest niezasadne.

W rozpoznawanej sprawie zarzuty skargi konstytucyjnej dotyczące niezgodności art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75; dalej: ustawa o skardze) ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi powinny być powiązane z przepisem o postępowaniu zażaleniowym, uregulowanym w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.), który miał zastosowanie w postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia przez skarżącego skargi na przewlekłość postępowania w ramach rozpatrywanej sprawy cywilnej. Dopiero kiedy doszłoby do zastosowania przez sąd właściwego przepisu o postępowaniu zażaleniowym, skutkiem tego mogłoby być potraktowanie tego przepisu jako dopuszczalnego w świetle przedmiotu skargi konstytucyjnej. Tego rodzaju zależność jest zaś warunkiem koniecznym do skorzystania ze skargi w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny prawidłowo zatem stwierdził, że skarga konstytucyjna nie spełnia warunku, o którym mowa w podanym wyżej przepisie Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Z powyższych względów należało przyjąć, że zakwestionowany w skardze konstytucyjnej art. 8 ust. 2 ustawy o skardze nie stanowił podstawy wydania wymienionego w skardze orzeczenia, z którym skarżący wiązał naruszenie praw konstytucyjnych.

Skarżący nie uczynił przedmiotem skargi konstytucyjnej normy prawnej będącej podstawą ostatecznego orzeczenia. Dopuszczalność lub niedopuszczalność środka zaskarżenia od postanowienia sądu wydanego w postępowaniu zainicjowanym skargą na przewlekłość wynika bowiem nie z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze, ale z odpowiedniego przepisu proceduralnego właściwego dla postępowania, w którym skargę tę wniesiono.

Tym samym wadliwe wskazanie objętej zaskarżeniem podstawy orzeczenia jest samodzielną podstawą odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.